

باب نوح می جنگار

روایت تلخ غابعه سیل روستای چنار

مؤلف: حسن باقری

- سرشناسه: حسن باقری، ۱۳۴۵.
- عنوان و نام پدیدآور: تاریخ می نگارد، روایت تلخ فاجعه سیل روستای چنار/ مؤلف: حسن باقری
- مشخصات نشر: تهریز، انتشارات هادی، ۱۳۹۶.
- مشخصات ظاهری: ۲۹۹ ص.
- شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۷۲۴۰-۳-۱
- وضعیت فهرست نویسی: فیبا
- موضوع: سیل- ایران - چنار - (عجب شیر) - خسارات - خرابی ها
- موضوع: flooddamage—iran—chenar(ajabshir)
- شناسه افه: ۵۰، پاک و، ناهید ۱۳۵۴-، گردآورنده
- شناسه روده: زرشخ، مریم ۱۳۷۶-، گردآورنده
- شناسه افه: ۵۰، دهقان، رقیه ۱۳۷۶-، گردآورنده
- رده بندی کنگره: ۱۳۹۶ TC ۵۲۰/۲۰۲
- رده بندی دیویی: ۶۲۷ . ۱۵۵۳۲
- شماره کتاب شناسی: ۴۷۵۹۱۶۰ مل

 چاپ و نشر هادی

تلفن: ۰۴۱-۲۵۲۴۲۱۸۶ - فکس: ۰۴۲-۲۵۲۴۴۰۰۴۱

تاریخ می نگارد

روایت تلخ فاجعه سیل روستای چنار

- مؤلف: حسن باقری
- ناشر: نشر هادی - تهریز
- مدیر هنری: حمیدرضا خیری
- ویراستار: علیرضا زرخواه
- قطع: وزیری
- تاریخ و نوبت چاپ: تابستان ۱۳۹۶، اول
- امور فنی چاپ: چاپ هادی
- شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
- شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۷۲۴۰-۳-۱
- حق چاپ برای مؤلف محفوظ است.

تلفن مستقیم: ۰۲۱۲۸۴۵۲۵۱۳

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	پیشگفتار
۴	پیام مقام معظم رهبری در خصوص فاجعه سیل آذربایجان
۵	سخن مؤلف
۶	فصل اول: آشنایی با روستای چنار
۱۲	فصل دوم: مؤلف کیست و پرسش‌ها
۲۰	فصل سوم: علل و میراث‌ها
۳۰	فصل چهارم: نقش سپاه پاسداران اسلام در فاجعه سیل روستای چنار
۳۷	فصل پنجم: سردار سرتیپ پندار شهید سعید قهاری سعید
۴۲	فصل ششم: آتش به اختیار و امتداد
۴۷	فصل هفتم: یاران همه بودند
۴۹	فصل هشتم: عملکرد شهرداری عجب‌شیر در جریان بحران سیل روستای چنار
۵۱	فصل نهم: نقش دانشگاه علوم پزشکی تبریز در فاجعه سیل روستای چنار
۵۹	فصل دهم: یادگان شهید برخوردار۳۰ عجب‌شیر و سازمان‌ها، ادارات و نهادها
۷۴	فصل یازدهم: گزارش حادثه سیل دل‌خراش فروردین‌ماه سال ۱۳۹۶ عجب‌شیر
۸۳	فصل دوازدهم: سیل چنار در مطبوعات و رسانه‌ها
۱۲۱	فصل سیزدهم: اشعار
۱۲۷	فصل چهاردهم: دل‌نوشته‌ها و خاطرات
۱۴۳	فصل پانزدهم: دو واقعه جان‌گداز
۱۵۰	فصل شانزدهم: معرفی اجمالی شهرستان عجب‌شیر
۱۵۳	به روایت تصویر

● پیشگفتار

س:

پدیده‌ای طبیعی است که جوامع بشری آن را تحت عنوان یک واقعه غیرقابل اجتناب پذیرفته‌اند و دسته‌ای از حوادث و وقایع طبیعی که انسان بر آن‌ها برچسب بلاهای طبیعی زده است همواره و به‌خودی‌خود بلا نیستند و آنچه آن‌ها را بلا گردانیده فعل و انفعالات اختراعی بشری است.

دیدۀ نشده است که هیچ‌یک از مسوولان نسیم را به کیفر آن‌که خانه عنکبوتان را ویران کرده است به عقوبت برسانند. آنجا که باد آسیاب‌ها را به گردش درمی‌آورد محکوم نیست.

اگر بشر خود و سکونت‌گاه و اموال خود را بدون دفاع در معرض هجوم سیل قرار نمی‌داد این پدیده طبیعی در خاطر بشر چنان تحریف و هول‌انگیزی باقی نمی‌گذاشت که در صدر فهرست مخاطرات طبیعی تهدیدکنندهٔ حیات جمعی قرار گیرد، چراکه بشر در جایگاهی برتر، همین سیل مخرب را به انرژی و تولید قوت و خرد مبدل می‌ساخت. با این وصف بدنام کردن سیل و خشن جلوه دادن آن ما را از مسئولیت معاف نخواهد نمود.

کدام صاحب‌نظری است که نداند تمدن مصر باستان، چه در رونق و جلال افسانه‌ای خود را مدیون طغیان‌های پربرکت سیل بوده است، پس برماست تا با به‌کارگیری اصول علمی و عملی ابنیه و سکونت‌گاه‌ها و اراضی و همچنین جان خود را در برابر سیل و خسارت‌های آن مصون داشته و یا به حداقل برسانیم.

پرواضح است رویداد و فاجعه‌ای همچون سیل خود ناشی از عوامل متعدد طبیعی و غیرطبیعی بوده و می‌توان با اقدامات مدیریتی و فنی، احتمال بروز تداوم و خسارات و اثرات نامطلوب آن را به حداقل رساند. از این‌رو مدیریت مهار و کاهش خسارات سیل مجموعه‌ای از سازه و غیرسازه و یا تلفیقی از این‌دست موارد است

که برای جلوگیری و یا کاهش ایجاد تنداب (سیلاب) در رودخانه‌ها، جلوگیری و یا کاهش بروز طغیان رودخانه‌ها و سیل‌ها و به‌خصوص کاستن از تلفات و خسارات ناشی از سیلاب صورت می‌پذیرد.

مدیریت مهار سیلاب جهت کاهش خسارات سیل تلاشی است همه‌جانبه و متشکل از برنامه‌ها و اقداماتی برای کاهش اثر سیلاب بر شرایط اجتماعی و اقتصادی که در سکونت‌گاه به‌ویژه در سیلاب‌دشت‌ها بنانهاده شده‌اند.

باکمال تأسف تا چندی قبل موضوع سیل و مدیریت کاهش خسارات آن چندان مورد توجه و مطالعه جدی قرار نگرفته بود و تنها زمانی که سیلابی جاری شود، احساسات و عواطف بشری را برمی‌انگیزد و توجه متولیان و متخصصین امور را به خود جلب می‌نماید.

بدیهی است تا پدید آمدن علل‌رغم همه پیچیدگی‌هایش قابل پژوهش و شناختن بوده و می‌توان برای مهار و کاهش خسارات آن و حتی بهره‌وری اقتصادی از سیلاب راه‌حل‌های به‌تر را جستجو نمود.

با وجود اینکه رگبارهای شدید، باران‌های واد و ذوب سریع برف در ترکیب با سایر عوامل شناخته‌شده و ناشناخته می‌توانند سیلاب‌های مهیب را به وجود آورند ولی بسیاری از موارد و عوامل شناخته‌شده و به نظر که اهمیت ناشی از توجه نکردن به پاره‌ای از مسائل ساده و آسان سبب بروز و تشدید سیلاب می‌گردد که نیاز به یک برنامه‌ریزی جدی برای مدیریت کاهش خسارات ریز بار آن ضروری به نظر می‌رسد.

اما در فاجعه سیل روستای چنار شهرستان عجب‌شیر در استان آذربایجان شرقی ممکن است عواملی هم چون قصور و تقصیر انسانی نه‌تنها بی‌تأثیر بوده، بلکه تحقیقاً در افزایش تلفات جانی و خسارات مالی نقش عمده‌ای داشته است.

اگر مسئولان امر هشدارهای قبلی اهالی را جدی می‌گرفتند و اگر مفاد نامه‌های شورای اسلامی مورخ ۷۹/۰۶/۱۴ اشاره شده در کتاب «چنار در گذر تاریخ» که در صفحه ۴۰ و ۴۱ نگاشته شده است مورد توجه واقع می‌شد، اگر در احداث پل بر روی رودخانه و گذرگاه به سمت آرامستان جدید محاسبات اصول، فنی و مهندسی رعایت می‌شد شاید با چنین حجمی از تلفات و خسارات و ویرانی مواجه نبودیم، بی‌گمان نظام قضایی با تحقیق و تفحص میدانی عوامل مؤثر تشدید کننده تلفات جانی و خسارات مالی اهالی روستای چنار را شناسایی و بر اساس موازین قانونی و

شرعی برخورد خواهد نمود و مسئولان امر و متولیان امور در شناسایی نقاط آسیب‌پذیر مناطق شهر و روستایی دقت عمل بیشتر و به موقع را انجام دهند تا با وقوع چنین حوادثی تلفات و خسارات و ویرانی‌ها به حداقل برسد و همچنین اگر در وقوع حادثه‌ها عوامل انسانی شناسایی شده و مورد مواخذه قرار گیرند و خود توان پس دهند شاید آسیب‌ها به حداقل برسد، اما تا زمانی که خسارات وارده ناشی از حوادث غیر مترقبه بدون درنظر گرفتن قصور و تقصیر انسانی از محل بیت‌المال تأمین و جبران شود، انتظار اهتمام، دقت عمل حساسیت و... کاهش یافته و میزان تلفات سیری صعودی به خود می‌گیرد، وانگهی شاهد احساس مسئولیت، ساعف از جانب دست اندرکاران امر نبوده و افراد غیر مسئول نیز به زعم ناچاری، با حسن خدمت و یا با هر نیتی دست به عملیات ساختمانی و اجرایی خارج از وظایف خود نمی‌زنند.

مخلص کلام: اینکه پس از ذکر نام تقصیرکار و یا تقصیر کاران در افزایش تلفات و خسارات و ویرانی در فاجعه میل روستای چنار همه اظهارنظرها را برعهده کارشناسان با وجدان و باسرف متحابان رضوع و ایضاً قضاوت را بر عهده قضات عدالت‌گستر دستگاه قضایی باید سپرد.

اما اینکه احیاناً هیچ کس در این فاجعه قوی، سزاده و مقصر نیست، فقط قهر الهی بوده است باید در این خصوص بیشتر تأمل نمود که در ادامه به برخی از آسیب‌ها اشاره شده است.